

רגל השור והחמור", כך הוא פירושו: כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים, זוכה לנחלת שני שבטים.

הגמרא מפרשת היכן נרמז זה בפסוק, ומהי נחלת שני שבטים:

שנאמר "אשריכם זורעי על כל מים", ואין "זריעה" אלא עשיית צדקה, שהרי נאמר [הושע י']: "זרעו לכם לצדקה, וקצרו לפי חסד". ואין "מים" אלא תורה, שהרי נאמר [ישעיה נה] "הוי כל צמא לכו למים".⁽¹¹⁾ ומכאן ש"זורעי על כל מים" הם רמז לעוסקים בתורה ובגמילות חסדים, שזוכה לנחלת שני שבטים, כלומר, זוכה לכילה [אפריון] והיינו שזוכה לבנים.⁽¹²⁾ כיוסף

משמע שמעשה עדיף,⁽⁹⁾ ואם כן "קיים" חשוב על פני "לימד", ומה רבותא שלא אמרו כן אלא לחזקיהו?

משיבה הגמרא: לא קשיא. הא מה שמשמע שמעשה עדיף מלימוד, היינו למיגמר שלומד לעצמו. אבל הא, מה שמשמע מדברי רבי יוחנן ש"לימד" חשוב על פני מעשה, היינו לאגמורי ללמד לאחרים.

ועתה מפרשת הגמרא את הפסוק שהוזכר בתחילת הפרק:⁽¹⁰⁾

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: מאי דכתיב זה שאמר הכתוב [ישעיה לב]: "אשריכם זורעי על כל מים, משלחי

שם מקומו, אלא שלא רצה להפסיק שם בדברי אגדה, לכך נטר ליה עד סוף הפרק דאיירי נמי במילי דאגדתא [תורת חיים].
[ואפשר לומר עוד, שהשייכות לכאן הוא כי פסוק זה נאמר על דורו של חזקיהו, ראה שם במלבי"ם, ובפסוק יז באבן עזרא].

11. "הוי" לשון קריאה לאומות העולם לעתיד לבא למי שירצה ללמוד תורה [ראה שם במפרשים]. "והמים משל לתורה ולחכמה, כשם שאי אפשר לעולם בלא מים כך אי אפשר לעולם בלא חכמה, וכמו שהצמא מתאוה למים כך הנפש החכמה מתאוה לתורה ולחכמה" [רד"ק שם].

12. הקרויים מיטה כמש"כ "מיטתו של יעקב". מהרש"א. וראה שם עוד: ודרש פורת מלשון הושיבה באפריון וכו' שהוא מיטה לכולם חתנים, ואפשר שהוא "מלשון פוריא וכו'" מהרש"א. "ואמר שזכה לכילה, ומצינו בבניו שהיו מרובין באוכלוסין בזכות גמ"ח וצדקה

9. רש"י. והתוס' הקשו על רש"י, שבקידושין מ מבואר שמשום סיבה זו נמנו כולם שתלמוד גדול ממעשה. ולכן פירשו התוס' שכוונת השאלה שאם תלמוד מביא לידי מעשה, ממילא כשאומרים קיים שמעינן ממילא נמי שלמד וזה הביאו לידי המעשה. והגמרא מתרצת שיש חילוק בין למד ללימד, שלימד חשוב יותר וזה לא ידעינן מקיים. והתוס' מביאים דרך נוספת של ה"שאלות". וראה שם ומש"כ בהערות בביאור השיטות.

ובדעת רש"י יש ראשונים שיישבו שמה שכתב שם שגדול תלמוד היינו באחד שעדיין לא למד, שעדיף שילמד על פני מעשה. אבל לאחר שלמד ויודע, המעשה חשוב יותר. ראה כן בתוס' קידושין שם ובתוס' רבנו פרץ ובשיטמ"ק בשם רבנו ישעיה, והרחבנו בהערות בחברותא על התוס'. וראה עוד בהלכות ת"ת לגר"ז פ"ד ה"ב.

10. לעיל ב ב גבי הא דקתני ושלח זה הרגל וכו', ושם היה לו לסדר דברי רבי יוחנן אלו, כי